

Tevan Zsófia



Ez én vagyok, a fotó Budapesten készült, de nem tudom, miért ott, mert nem nagyon gyakran jártunk mi Budapestre. A kép az 1920-as években készült. Az egyik nagybácsim, Deutsch József itt lakott. Őt látogathattuk meg. Elemista koromban lehetett. Én akkor még egy magániskolába jártam. Kerti iskolának hívták, Móra Ferenc támogatta erősen ezt az iskolát. Az ő tankönyvéből tanultunk, ami akkor nagy szó volt, mert színes volt, és a Móra-féle mesék voltak benne. Odajött a Klebelsberg Kunó, aki helytelenítette ezt az iskolát, már csak a szabad, liberális felfogása miatt is. De kíváncsi volt, hogy mit tudnak a gyerekek, és megkérdezte, hogy ki tud valami szavalatot. Én

akkor első éves elemista voltam, és jelentkeztem, elszavaltam 'A cinege cipőjé'-t. Móra Ferencnek van ez a nagyon szép verse. A szüleim mondták, hogy a Klebelsberg Kunó nagyon unta, mert egy kicsit hosszú volt, de én nem voltam hajlandó abbahagyni, végigmondtam a verset. Ez lehetett 1928-ban, hat éves lehettem. A haladó gondolkodású emberek gyerekei jártak ide. Például a Becsei nevű főorvosnak a fia is oda járt. Az első évfolyamban ketten voltunk akkor. Egy tanítónő volt, nekünk adott valami foglalkozást, és addig a többieknek magyarázott. Összevont évfolyamok voltak. Kis létszámú iskola volt. Fiúk-lányok, mindenki együtt voltunk. Az én osztálytársnőm később pedagógus lett. Most, amikor a hatvanadik érettségi találkozó volt -- később a líceumba is együtt jártunk --, akkor én megkérdeztem őt, hogy mi volt az oka, hogy oda íratta az édesapja? Azt mondta, hogy ők nem szerették azt a gondolkodásmódot, ami akkor a Horthy-rendszerben eluralkodott. Az anyja egy festői ambíciókkal megáldott, kicsit művészlélek volt, és ez volt az oka. Ő keresztény lány volt. Volt később a líceumban egy nagyon jó fizikatanárnőnk, egy szerencsétlen, púpos, csúnya, vörös nő volt. Egy zsidó nő, aki Békéscsabára jött Pestről tanítani. 1944-ben elvitték, de előtte náluk lakott. Ők adtak ki neki szobát, szóval a gondolkodása az egész családnak nyilván ilyen volt. Volt zsidó iskola Békéscsabán. Hogy miért nem írtak oda? Mert vallási iskola volt. Az öcsém, mikor megszűnt ez a Kerti iskola, akkor oda járt. Ő talán két évet járt a Kerti iskolába, és utána a zsidó iskolába ment.